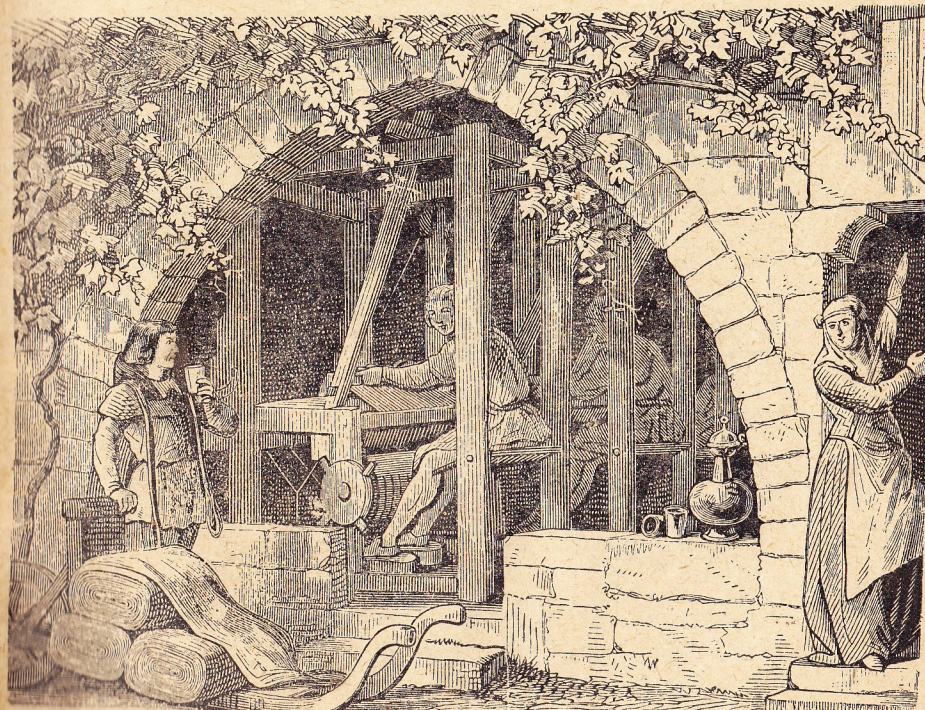

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdronken stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Strenge Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leenwtje Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachtster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graaf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gereed door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van der Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jong held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongens harten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groot Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

A. HANS

Keizer Karel te Gent

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

KEIZER KAREL TE GENT

I.

Lieven Pijn, de Gentsche burger, stond even buiten Gent voor de werkplaats van de linnenwevers. Hij haalde er 't kostbaar lijnwaad af, dat hij er had laten vervaardigen en dronk nu een beker bier.

Zijn knecht was ziek, maar de Gentsche burger, die zelf deken of overste was van een gilde, schaamde zich niet, nu zelf den zwaren kruiwagen te voeren.

— En hoe is het te Gent? vroeg een der wevers.

Ook zijn vrouw kwam luisteren, want in dit jaar 1530 liepen er geruchten over ontevredenheid te Gent.

— Ik vrees dat er dwaze dingen zullen gebeuren, sprak Lieven Pijn. Keizer Karel vraagt belastingen, en wij zullen moeten betalen of we zullen ondervinden, dat Karel machtig is.

— Me dunkt, de keizer kon zijn geboortestad wat ontzien, oordeelde de wever. Dertig jaar

geleden mocht ik als knaap mee naar de stad om de feesten voor Karels geboorte bij te wonen.

— Ja, gefeest werd er toen, want Gent was blijde een Vlaming tot vorst te krijgen. Gent heeft zoo dikwijls vreemde heeren gehad. Maar Karel is ook keizer van Duitschland, koning van Spanje en, och! Vlaanderen is zoo klein. Karel moet oorlog voeren en heeft geld noodig. En wij zullen zoowel als de anderen moeten betalen! beweerde Lieven Pijn.

— Zoo zullen niet allen oordeelen te Gent, zei de wever.

— Neen... Wie weet, wat er ons boven het hoofd hangt! Nu moet ik weg...

— Als het te Gent onrustig wordt, brengt ge uw dochter maar bij ons, Lieven, sprak de vrouw minzaam. 't Arm meisje heeft geen moeder meer.

— Wel bedankt voor uw goedheid, vrouw Adriana... Laat ons hopen dat het zoo'n vaart niet loopen zal.

Lieven Pijn groette allen vriendelijk en vertrok met zijn last.

Dicht bij de stad ontmoette hij een knaap van zestien jaar.

— Zoo, Karel, zijt gij op wandel? vroeg Lieven Pijn.

— Ik kom u wat helpen, antwoordde Karel. Nele zei me, dat ge om linnen waart en de knecht ziek is.

— Wel, dat is braaf van u... Ik heb een koord... we zullen die aan den kruiwagen binden; gij trekken en ik duwen en 't zal gemakkelijk gaan.

Onderwege begon Karel ook over de onrust te Gent.

— Jongen, luister niet naar babbelaars, zei Lieven Pijn.

En hij betoogde weer, dat men 's keizers zin moest doen.

Toen Lieven Pijn en Karel de woning van Pijn bereikten, en het linnen geborgen was, moest de knaap binnen komen en een beker meê drinken. Een vriendelijk meisje reikte hem den drank over. 't Was Nele Pijn, de dochter van Lieven. Ze miste al eenige jaren haar moeder, en deed het huishouden. Als kind had ze met Karel gespeeld, een wees, die bij zijn grootvader en grootmoeder inwoonde.

Karel bleef wat praten en begaf zich toen naar zijn grootouders. Grootvader Meeuws was een bekende beenhouwer van Gent en genoot de algemeene achting.

— Goeden avond, grootmoeder en grootvader, groette Karel, met zijn heldere, vroolijke stem. Waarom niet eens gewandeld, de lucht is zoo zoet, zoo aangenaam!

— Dag, Karel, zei de beenhouwer. Ik heb geen lust om te wandelen nu.

— 't Is waar, er heerscht opgewondenheid in de stad! hernam Karel. Men is ontevreden over een bevel der landvoogdes, die geld eischt. Een nieuwe belasting! Dwaas van Gent, om er zich tegen te verzetten. Brugge, Ieperen, andere steden nog, hebben toegestemd de schatting op te brengen, waarom moeten wij met den kop tegen den muur loopen?

De beenhouwer sprong recht, en fier verhief hij 't hoofd, met de lange, grijze haren. Karel keek verrast op. Nooit had hij zóó zijn grootvader gezien.

— Karel, zei de oude man, gij weet niet wat ge zegt! Ik moet u eens wat vertellen... ik zal trachten kalm te zijn.

— Vader, wind u niet op, sprak zijn vrouw.

— Stil, vrouw, er zijn oogenblikken, dat de waarheid moet gezegd worden! En zulk een oogenblik is dit! Zou mijn kleinzoon, een laffe Gentenaar worden? Neen! Hij moet zijn geschiedenis kennen! Hij moet weten, wie de keizer is! Karel, luister! 't Volk van Gent is altijd vrijheidslievend geweest, en is het nog. Karel V werd hier geboren, en luidruchtig vierden wij zijn geboorte, omdat wij nu een Vlaamschen graaf hadden. Zoo veel vreemdelingen hadden over ons geheerscht, hier tweedracht en oorlog verwekt. In Karel stelden wij vertrouwen! En nu... nu zijn wij teleurgesteld. Vooral in den laatsten tijd heeft de kei-

zer getoond, dat hij meer Spanjaard dan Vlaaming is... En toch, zooveel Gentenaren blijven hem den goeden Karel noemen! Ze vreezen hem Maar een echte Gentenaar eischt zijn recht.

De beenhouwer betoogde, dat de keizer die rechten schond.

— Maar grootvader, Lieven Pijn spreekt anders, zei Karel.

— Lieven Pijn... jongen, is veel veranderd. Ik wil geen kwaad spreken van hem. Maar wantrouwt ge het woord van uw grootvader?

— O, neen!

— Welnu... geloof dan mij... De keizer is machtig, maar de Gentenaren houden aan hun recht... En nu moet ik nog uit. De gildedekens vergaderen.

— Och, zoudt gij er heen gaan? Ge waart in den laatsten tijd ontsteld, zei grootmoeder.

— Gents belangen staan op het spel... Ik moet er zijn... Karel, gij blijft bij grootmoeder, nietwaar?

De knaap beloofde het en Meeuws verliet zijn huis.

Hij ontmoette Jans, een vriend.

— Gaat ge naar het gildenhuis? vroeg Meeuws.

— Ja... gij ook?

— We moeten er allen zijn. Maar wat gebeurt er ginder?

Eenige soldeniers sleepten een man voort en sloegen hem met hun piek.

— Schandel! riep een vrouw.

— Uit den weg! schreeuwden de gewapenden. Deze kerel heeft kwaad van den keizer gesproken!

— Leugens! kreet de gevangene. Ik zeg slechts de waarheid, dat Karel alleen van Vlaanderen het goud wil kennen!

— En dat zeg ik ook! bulderde Meeuws. Laat dezen burger los! riep hij tot de soldeniers.

— Verzet u niet! klonk het dreigend.

— 't Is hier geen Spaansche stad! Wij leven in 't vrije Gent! Laat hem los!

En de slachter hief zijn gaanstok op. Burgers snelden toe en trokken partij voor hun stadsge-
noot; de soldeniers sloegen weldra op de vlucht.

— Zoo gaat het reeds te Gent, mompelde de beenhouwer. Maar wij moeten ons niet laten verdrukken...

— Neen, zei Jans. Maar we dienen toch voorzichtig te zijn.

— De tijd van kalmte is voorbij, Jans... de tijd van verzet, hevig verzet, is aangebroken!

Beide vrienden bereikten het gildenhuis.

Ja, de Vlamingen hadden reden tot ontevredenheid. Keizer Karel voerde veel oorlogen, vooral tegen Frankrijk. De Vlamingen moesten voor al die krijgstochten mannen en geld leve-

ren. Nu vroeg de keizer alleen goud... of liever, zijn vertegenwoordigster, zijn zuster Maria, de landvoogdes.

Thans weigerde Gent te betalen en de stad beweerde dat zij, uit kracht van zekere privilegie, geen schattingen moest betalen buiten haar wil.

Toen Maria die weigering vernam, liet zij al de Gentenaren, die Brussel, Antwerpen en Mechelen bewoonden, gevangen nemen, tot Gent de schatting betaald zou hebben.

Verzet der gemeenten tegen die willekeurige daad hielp niet. De landvoogdes zei alleen, dat zij het geschil aan den Grooten Raad zou onderwerpen, maar dat ook tot die uitspraak de burgers gevangen zouden blijven.

Nu trachtten de Gentenaars Brugge en Ieperen te bewegen insgelijks de betaling te weigeren, maar deze gemeenten voldeden aan het bevel der landvoogdes.

Gent stond dus alleen, 't fiere Gent, waar een Artevelde, een Hyoens, een Ackerman hadden gewoond en gestreden!

En nu kwamen de dekens en andere vrijheidsminnende mannen bijeen, om te beraadslagen wat hun verder te doen stond.

— — — — —

Jans en Meeuws traden de gildezaal binnen.

Vele stadsgenooten zaten reeds aan de tafel, met de gevulde bierkroes voor zich. Allen wissel-

den met de nieuwe bezoekers een gullen goeden avond, en schenen zeer verheugd den ouden beenhouwer in hun midden te zien.

De vergadering werd geopend.

Willem de Mey, de goudsmid, verhief zich en sprak met duidelijke stem:

— Vrienden, 't is goed elkander te herinneren, waarom onze zaak recht is. De geschiedenis is u bekend en toch wil ik ze herhalen... de geschiedenis van de Coope van Vlaanderen. In 't jaar 1070 had Vlaanderen een lichtzinnigen graaf Boudewijn, die eens met den graaf van Holland, Robrecht, op 't schaakbord speelde. De graaf van Vlaanderen verloor en werd zoo overmoedig, dat hij zijn land tot inzet eener nieuwe partij maakte... Hij verloor! Vlaanderen behoorde aan den graaf van Holland! Borluut van Gent en nog een ander burger onzer stad kochten Vlaanderen terug en schonken het aan den graaf maar eischten in ruil een privilege, waarin vermeld stond, dat de graven van Vlaanderen nimmer aan Gent een belasting konden opleggen, zonder toestemming der gemeente. Dat privilege is de Coope van Vlaanderen! En nu wil de keizer die voor ons alleen is graaf van Vlaanderen, ons weer met schattingen bezwaren! En waarom? Om oorlogen te voeren. die ons niet aangaan.

— Weg met zoo'n keizer! schreeuwde Jans.

Hij is een Vlaming... een Gentenaar, maar luistert naar den raad van vreemdelingen.

Nu stond Lieven Pijn op.

— Mannen, zei hij, hier wordt te veel gezegd, en oproerige taal geuit. Gij spreekt daar over de Coope van Vlaanderen! Waar is die keure?

— In de kist van 't Belfort moet ze zijn! klonk het opgewonden.

— Moest ze zijn! herhaalde Pijn. Maar is ze er? Heeft ze ooit bestaan? Hebben wij hier niet een sprookje gehoord?

— En zóó durft een gildedeken spreken! riep een burger, die rood zag van woede. Ja, ja, die Coope heeft bestaan, en ieder weet het! Maar ze is verdwenen!

— Waarheen? vroeg Pijn.

— Dat weet gij wellicht beter dan ik! Gij, als deken bezit ook een sleutel van de keurenkist. Zeg, wien hebt ge dien sleutel geleend om de kist te openen, en de Coope er uit te halen?

— Dat gaat te ver! donderde Lieven Pijn. Gij durft mij van verraad beschuldigen? Verdedigt mij niemand?

Allen zwegen.

— Dus, ge beschuldigt mij allen? hernam Lieven.

— Lieven Pijn, sprak Meeuws nu, ik beticht u niet van verraad, maar ge zijt niet meer een rechte Gentenaar.

— Omdat ik niet bulder als gijlieden, omdat ik de stad waarschuw voor een dwaze daad. Ha! gij wilt u verzetten tegen den machtigsten vorst der wereld, die Gent plat leggen kan. Gij wilt bloed doen stroomen in onze straten en dat voor een handvol goud!

Nu rezen allen op; de vuisten werd gebald.

— Er uit, er uit! Weg met den verrader! Weg met den spion des keizers, den omgekochte! Weg met den schelm, die de Coope van Vlaanderen heeft verkocht! klonk het.

Lieven Pijn vluchtte uit de zaal en eenigen wilden hem achterna snellen. Maar Meeuws weerhield hen en riep:

— Kalmte, vrienden! Hij is uit ons midden gebannen als een onwaardige. Laat hem gaan... Nu geen geweld!

Lang duurde het, eer er weer stilte heerschte.

Govert de Kramer stond nu recht, en vroeg het woord.

— Vrienden, zei hij, ik ben een der burgers, die gevangen genomen werd te Antwerpen, op last van de landvoogdes; op een kar werd ik als een booswicht naar de gevangenis gevoerd. Ik slaagde er in, den kerker te ontvluchten. Ik weet het, de dood beloert mij. Vat een van de soldeniers mij, dan valt mijn hoofd! O, ik vrees den dood niet, maar ik wil strijden voor ons recht. We hebben nu genoeg gesproken. We weten,

dat onze zaak rechtvaardig is. De keizer eischt geld... en met vroeger geëischt geld heeft hij soldeniers gehuurd, die ons nu misschien zullen bestrijden. Maar wij willen nog een poging wagen, om vreedzaam ons recht te eischen. Karel is een Gentenaar! Dat Gentenaren tot hem gaan... naar Spanje... en onze zaken verdedigen. Wie wil mij vergezellen?

— Dat zijn goede woorden! sprak Meeuws. Ik ben oud, maar ik reis met Govert mede.

Dit voorstel werd langdurig besproken. Er waren er die onmiddellijk tot geweld wilden overgaan. Maar de ouderen, zegevierden en een gezantschap werd benoemd, dat naar Spanje vertrekken zou, om Karel, den Gentenaar, de klachten van Gent, over te brengen.

't Was nacht. Meeuws werd in zijn slaap gestoord...

Klopte men op zijn deur? Hij luisterde, en ja, weer klonk het gedreum. Meeuws kleepte zich haastig.

Dan opende hij de deur. Gewapende mannen sprongen binnen, en wierpen zich op den verbluften man.

— Wat beteekent dat? vroeg de beenhouwer.

— We zullen u leeren u met onze zaken te bemoeien en majesteitsschenders te verlossen.

Meeuws greep een kapmes.

't Was duister in den winkel.

— Doodt me, maar mij naar uw kerker slepen, nooit! tierde hij. Meent ge een Spanjaard vast te grijpen? Ik ben een Vlaming, een Gentenaar, wij zijn geen slaven...

Zijn vreeselijk wapen zwierde vervaarlijk in 't rond.

Maar de vijanden zegevierden ten slotte. Een soldenier was op den grond gekropen, en trok den ouden man bij de beenen omver.

— En mede nu! riep er een. Gij zult er van lusten, fiere Vlaming. Boeit hem!

— Zeg, moedige aanvoerder, gij stondt zeker ver in een hoek, of mogelijk laagte ge op den grond, en trokt gij mij bij de beenen! Ja, ik ben geboeid, maar Gent niet, hoort ge!... Gent niet! Gent kan niet geboeid worden!

Daar verscheen Karel met licht.

— Grootvader, nemen ze u gevangen? vroeg de knaap.

— Ja, jongen... Ga het zeggen aan vriend Jans...

— Ha! neen... geen onlusten wekken. Die knaap moet ook mee! gebod de aanvoerder.

Karel doofde het licht en snel liep hij heen.

— Grijpt hem! beval de hoofdman.

Karel vluchtte de trap op en door een dakraam verdween hij. Hij klom op de naaste woning en wachtte daar. De soldaten vonden hem niet. Karel hoorde ze heen gaan. Toen keerde hij in huis terug. Hij bemoedigde zijn weenende grootmoeder en sloop toen naar de woning van Jans. Deze werd wakker geklopt en hoorde het nieuws.

— Keer naar uw grootmoeder terug, zei Jans. Morgen is uw grootvader vrij. Ik beloof het u.

Al vroeg bezocht Jans de deken. En weldra luidde Roeland, de groote klok. 't Volk snelde naar de Vrijdagmarkt. Karel moest een verhoog beklimmen en vertellen, hoe in dien nacht, de woning van een Gentsch burger werd geschonden. Dan nam Willem De Mey het woord. Men

moest met duizenden naar den baljuw gaan, die hier den keizer vertegenwoordigde en de vrijheid van Meeuws eischen.

't Volk stroomde naar 't gebouw, waar de baljuw zich bevond. Deze vreesde voor oproer. De keizer was nu ver. De baljuw liet den beenhouwer los.

— De straf zal wel volgen, dacht hij.

Luid gejubel begroette de verschijning van den beenhouwer.

— O, grootvader, fluisterde Karel, nu sta ik zeker aan uw zijde. Dezen nacht heb ik 't onrecht gevoeld.

— Er zijn verraders in de stad! klonk het onder het volk.

— Lieven Pijn is de grootste! riep er een. Hij heeft de Coope van Vlaanderen aan den vijand verkocht!

— Dood aan de verraders! Naar Lieven Pijn! Naar de dekens luisterde men niet meer. En voort joeg de bende, door de straten,

Vóór de woning van Lieven Pijn bleef de menigte staan.

— Wij willen Lieven Pijn zien! donderde het.

Een venster van de eerste verdieping werd geopend.

Lieven Pijn vertoonde zich. Zijn dochter

poogde hem weg te trekken, maar met zacht geweld duwde hij haar op zijde.

Lieven Pijn wilde spreken. maar wilde krenten verdoofden zijn stem.

— Weg met den verrader, ter dood, ter dood! klonk het.

— Geen moord, geen onrecht! riep Karel.

— Weg, melkbaard, of ge krijgt splinters in uw huid; zei er een.

De deur bezweek, en de bende stormde huilend naar binnen.

Kalm stond boven aan de trap Lieven Pijn. Nele hing aan zijn hals en weende van angst. Karel sprong over de leuning en snelde het eerst naar boven. Hij wilde Lieven Pijn beschermen.

— Menschen, gij dwaalt, deze man is geen verrader... hij heeft geen keuren verkocht! riep hij.

— Karel, red mijn Neeltje! zei Lieven Pijn ernstig. Neen, bekommer u niet om mij... red haar... breng haar naar Adriana van den wever.

— Laat me bij vader! kreet het meisje.

— Boven zullen we elkander terugzien... uw vader is onschuldig, geloof dat altijd, lief kind.

— Vader, vader! gilde Neeltje.

De dekens stonden beneden. en trachtten een misdaad te voorkomen. Te vergeefs!

— Wat begeert ge? vroeg Lieven Pijn aan de woestelingen.

— Uw leven!

— Mijn leven! En gij weigert mij het recht voor de rechters te verschijnen? Gij verdedigt uw keuren... en nu schendt ge ze! Is dat eerlijk?

— Verraders worden zonder vonnis omgebracht! Waar is de Coope van Vlaanderen, ellendige roover?

— Wij babbelen te lang! schreeuwde een volder. Dood aan de verraders!

Hij sloeg Lieven Pijn met een knuppel op het hoofd. De ongelukkige stortte neer... en men sleurde hem bij de voeten de trap af!

Met de tranen in de oogen smeekte Willem de Mey den man niet langer te beulen, maar niemand luisterde.

En eindelijk bond men den gemartelde een koord aan de voeten en sleepte men hem over de keien door de straten. Een huilende bende volgde.

Nu bleef de baljuw binnen zijn Steen.

Karel had Nele naar den hof getrokken. Tot daar klonk het getier uit 't huis.

— Vader roept, vader gilt! zei het meisje voortdurend. O, laat mij tot hem gaan!

Maar Karel belette het haar. Het gerucht verstomde.

Door een achterpoortje leidde Karel haar heen. Hij bracht ze uit de stad bij den linnenwever.

Nele moest te bed. Ze was ernstig ziek nu.

Karel kwam thuis.

— Moet ik strijden met moordenaars voor het recht van Gent? vroeg hij aan zijn grootvader.

— Jongen, verwar de zaken niet! Ben ik een moordenaar, zijn de dekens het, zijn de Gentenaars het? Neen, mijn jongen, maar het volk is verbitterd en altijd zijn er geweldenaren. Wie heeft het volk opgehitst? Die moord was laf! Lieven Pijn had zich mogen verdedigen voor de rechters. Hij was een lauwe Gentenaar, en hij had moeten ontslag nemen als gildedeken! Hij spande met den keizer samen! Maar die moord was laf! Wat zou echter de baljuw met mij gedaan hebben, had men mij niet bevrijd? Maar wij willen geen geweld. Ik ga naar Spanje om recht te vragen...

Karel moest nadenken... 't Was alles zoo vreemd...

III.

't Gezantschap keerde uit Spanje terug. Keizer Karel had de Gentenaren minzaam ontvangen. Hij zou weldra zelf naar Vlaanderen komen en de grieven onderzoeken.

Maar hij handelde valsch. Toen hij naar Gent kwam was het met een machtig leger.

En Karel sprak zijn vonnis uit. Gent verloor zijn rechten. Roeland moest vernield worden. Meer dan honderd burgers moesten voor Karel verschijnen, blootsvoets en met een strop om den hals en voor hem knielen en vergiffenis vragen. De muren moesten afgebroken worden en van de steenen zou men een kasteel bouwen om Gent in toom te houden.

De gevangenen knielden neer en iemand las een brief af.

« Heere,

« Tengevolge van uw bevel, komen uw
» ootmoedige onderdanen zich vóór uwe
» voeten werpen en belijden hun schuld.
» Het doet ons allen veel spijt dat wij ons
» verzet hebben tegen uwe Doorluchtige
» Zuster, Maria, en Majesteitschennis pleeg-
» den tegenover U zelf. Wij smeeken U in
» alle ootmoedigheid, in naam van de heij-

» lige Passie onzes Heeren, om vergiffenis.
» Gelieve ons in genade te ontvangen ».

Karels oogen fonkelden... Niet allen lagen geknield. Eenigen stonden recht. Hun gelaat was kalm.

Willem de Mey, Govert de Kramer, Meeuws, en Gerard Jans, behoorden tot die onverzettelijken.

— Knielt! riep de vorst

— Majesteit, sprak Willem de Mey, wij vragen geen vergiffenis, want we hebben niets misdaan. We vragen recht.

— En Majesteit, wij vragen het nog! voegde Govert de Kramer er bij.

— Gij wilt dus aan den beul overgeleverd worden? vroeg de vorst. Onze zuster, de landvoogdes, smeekt mij goedertierend te zijn, doch gij wilt gestrengheid.

— Majesteit, sprak Meeuws, wij danken de prinses voor hare goede gevoelens, doch wij begeeren haar voorspraak niet. Zoo wij schuldig zijn, dan moet de schepenbank ons vonnissen.

— En gevangenen durven nog zoo spreken! riep Karel uit.

En Meeuws nam nu het woord.

— Gevangen zijn wij, Majesteit, zei hij, ons lichaam kunt ge boeien, maar niet onzen geest, die blijft vrij...

Een algemeene ontsteltenis heerschte in de zaal. Karel zweeg een wijle.

— Leidt hen weg, leidt hen naar den kerker, en dat de beul het schavot gereed make, dat hij palen plante, om er de koppen op te zetten. Geen genade meer! riep hij toen.

De andere boetelingen lagen nog geknield en de keizer sprak tot hen:

— Naar de begeerte van mijn zuster, en om uw smeekingen en het berouw, zij u vergeven, wat ge tegen mijn zuster en mij hebt misdaan. Gedraagt u van heden af als trouwe onderdanen en gehoorzaamt de nieuwe wetten. Staat op en gaat heen, en dat deze les u nuttig zij!

Voor 't Gravenslot werd het schavot opgericht, een hooge stellage, met zwart doek bespannen. En nevens het schavot plantte men roode palen in den grond, om er hoofden op te zetten van vrijheidsminnende burgers.

De keizer was omringd van zijn raad.

Laat in den namiddag kwam een heraut...

— 't Schavot is gereed, de beul wacht! klonk het koud.

De keizer aarzelde, Gent was zijn geboortestad.

Eindelijk zei een van den raad:

— Heeft Uwe Majesteit de boodschap vernomen?

— Ja... dat men de veroordeelden hier leide!

En daar verschenen ze, de dapperen: Meeuws en De Mey, Kramer en Jans... en nog anderen: Jan De Vooght, Pieter Van Aerde, Karel Meerendré, Lieven Van Doorne, Lieven Geers...

Zij stonden nog in hun heind en droegen den strop, die hen echter niet onteeren kon.

De keizer zag hen aan... en hun vrije blik wekte weer zijn woede op.

— Gij hebt uw vorst vergramd en versmaad! zei Karel. Ge hebt de wetten van het land overtreden, den naam en faam der Gentenaars schande aangedaan. Ik wil u, tot voorbeeld, schrikkelijk straffen!

Jan De Vooght hief het hoofd op en sprak:

— Den naam en faam van Gent hebben wij fier gehouden. Hierom vreezen wij de straf niet, doch wij willen u de waarheid zeggen.

— En wat is de waarheid, belhamel? vroeg Karel.

— Een onzer grootvaders zei tegen Karel den Stoute: De Vlamingen zijn getrouwe onderdanen, maar dulden geen slavernij! Wij herhalen deze woorden: ja, de Vlamingen dulden geen slavernij. Wij hadden u lief, omdat gij Vlaming waart. Wat ons door de vorige meesters onder eed werd geschonken, mocht gij niet verbreken...

— Vorst! sprak Meeuws, dit zijn mijn laat-

ste woorden tot u. Zonder te beven hoorde ik in mijn kerker de hamerslagen van uw beul, ik weet dat het schavot gereed is! Weet nu ook, dat wij den dood niet vreezen! Wij zullen sterven... en stervend vragen wij u nogmaals recht voor onze stad. Als uw woede voorbij is, als gij teruggekeerd zijt tot u zelve, doe Gent dan recht!

— Laat dien man zwijgen! schreeuwde Karel. Leidt allen weg, de beul wacht!

De keizer kon niet dulden dat de vreemdelingen in zijn raad dit verzet nog langer aanschouwden! Maar waarom beefde hij zoo?... Waarom maakte hij een beweging, als wilde hij de veroordeelden terug roepen?

De gevangenen werden buiten geleid. Meeuws was de eerste. Zijn gelaat was kalm.

De grijsaard drukte den priester, die zijn biecht afgehoord had, de hand en murmelde:

— Ga niet verder mede, eerwaarde vader... ik ben kloek, en sterf gerust... Groet mijn vrouw...

Onder de soldaten ontstond een groote beweging; kreten weerklonken.

Een jongeling had zich door de soldaten gedrongen, en stond nu bij den beenhouwer.

— Karel, zei deze. Mijn jongen!

— Grootvader, gij zult hierboven grootmoeder zien... Een uur geleden is zij zachtjes gestorven.

— Is mijn vrouw dood? riep de veroordeelde ontroerd.

— Ze was zeer ziek. Ik moest een priester halen. Grootmoeder biechtte, ontving de H. Communie... Ze sprak met mij over u. Na den middag viel ze in bezwijming en een uur geleden is ze zachtjes gestorven.

— Dan, God, dank!... murmelde Meeuws ontroerd. Kus mij, Karel, houd u kloek... blijf een Gentenaar... wees vroom, mijn brave, beste jongen...

— Grootvader! kreet Karel weenend.

Dit oogenblik greep hem sterk aan.

— Mijn jongen, wees nu ook moedig, gelijk ik! Lang heb ik deze ure verwacht... Nacht, lieve Karel, ik ga slapen en zal ontwaken, daar, waar grootmoeder me voorgegaan is. Ja, vriend, vervolgde hij tot den beul, nu ben ik gereed.

Met vasten stap beklom Meeuws het schavot. Even blikte hij de menigte aan en wuifde met de hand.

— Geen blinddoek, sprak hij tot den scherp-rechter, ik durf den dood in de oogen staren. Doe uw plicht, ik vergeef u dat ge mij doodt, het moet... Zie, ik kniel neer! 't is voor Gent.

De beenhouwer knielde... boog het grijze hoofd en bad luid:

« Onze Vader, die in de Hemelen zijt... »

Een zwaard rees omhoog, daalde snel neer...

Een doffe slag weerklonk, en het grijze hoofd was van de romp gescheiden...

— Grootvader!

Die kreet verbrak de benauwde stilte.

Karel sprong op het schavot, de beulsknecht wierp hem er af.

— Schande over den keizer! Heil Gent! schreeuwde Karel zoo luid hij kon.

Burgers sleurden hem mee.

Willem De Mey had het schavot beklommen. Hij zegde niets meer, liet zich den blinddoek voor de oogen binden en ontving gelaten den slag des doods... En zóó stierven de overigen.

Dof en somber klepten de klokken.

De menigte verspreidde zich... Gent had zijn laatste vernedering geleden. Gentsch bloed had gestroomd. De gruwelijke dag was voorbij.

IV.

De linnenwever was naar Gent gekomen en had Meeuws zien sterven.

Toen burgers Karel meesleurden, volgde de linnenwever hen.

— Karel, zei hij, ga met mij mee... het deugt niet in de stad... en nu vooral voor u niet. Ze zouden u ook dooden als ge zoo stout spreekt...

— O, grootvader! snikte Karel.

— Hij is als een held gestorven... Wij zullen hem nooit vergeten. Maar kom nu mee naar ons! drong de linnenwever aan.

— Grootmoeder is gestorven en ligt thuis.

— Ik weet het, Karel. We zullen haar vroom begraven... Maar ge moogt niet alleen in dat eenzame huis blijven. De dag is al vreeselijk genoeg voor u...

De linnenwever kreeg Karel mee buiten de stad naar zijn stille woning. Vrouw Adriana hoorde de schrikkelijke gebeurtenis. Ze had innig medelijden met Karel.

In de kamer was ook Nele Pijn, die hier nog altijd verbleef.

— Gent heeft straf verdiend, zei ze hard. De

wevers en volders maakten oproer... Ze waren wreed... Ze hebben mijn vader vermoord...

— Heeft mijn grootvader den dood verdiend, Nele? vroeg Karel luid.

— Uw grootvader was een brave man... Maar hij zei toch ook dat vader een slechte burger was.

— Een lauwe Gentenaar, zoo heeft grootvader uw vader genoemd... En dat was waar. Nu weet ik het... nu ken ik den keizer,

— Stil kinderen, niet twisten, sprak de linnenwever. Er is nu zooveel misverstand... Lieven Pijn meende het goed en beenhouwer Meeuws ook...

Nele ging in den hof. Ze herinnerde zich hoe Karel haar vader had willen verdedigen. Ze mocht nu tot hem geen bittere woorden spreken.

— — — — —

In Gent ging het nog geweldig toe.

Een groote bende krijgslieden stond bij het Belfort, daar was iets bijzonders gaande. Soldaten waren ook in den toren.

Eensklaps bonsde een groote klok naar buiten. Als wilden vielen de soldaten op het brons aan en sloegen het in stukken.

Het was de klok, die bij Karels geboorte gejubeld had en nu door den vorst uit den toren verbannen werd.

— Roeland! riep een burger, o, Artevelde, o, Jan Yoens!

— Wat zegt ge daar? vroeg een soldaat. Daar ligt nu uw klok. Dans met ons mede, wij dansen rond uw vernielden Roeland, dans mede!

— Gij spreekt stout omdat ge weet, dat men ons de wapens heeft ontnomen. Vraag uw maat of hij mij zijn zwaard leent, antwoordde de burger.

— Gij zult dansen!

De soldaat wilde den Gentenaar vastgrijpen, maar deze bukte het hoofd en brullend als een woedende os, stootte hij tegen den krijgsman aan, tierend:

— Ik wil sterven met Roeland!

Hij stierf ook. Pieken doorboorden zijn lichaam.

Vele Gentenaren blikten droevig het belfort aan.

Die toren, die steenen reus, was dood! Men had hem het hart uitgeboord!

Nooit meer zou Roeland jubelen, nooit meer kleppen, en nooit meer stormen.

— Het is met Gent gedaan! riep weenend een grijsaard. Ik hielp Roeland luiden, toen het graafje geboren werd en mijn hart zong met Roeland mede! En dat graafje is onze verdrukker geworden.

Een kist werd uit het Belfort op de straat gesmeten, en botste met geweld op de keien. De kist was sterk, want ze brak niet. En de krijgslie-

den moesten lang bonzen en kloppen om haar vernield te krijgen.

Een overste ontstak een vuur en het waren Gentsche keuren, die in vlammen opgingen. Het was van gravenzegels, dat smolt.

De soldaten juichten en hielden een wilden rondedans om den brandstapel voor het belfort.

Andere krijgslieden waren naar de muren getrokken en werkten ijverig met pieken en houweelen.

Het was een zwaar werk. dat ze verrichten moesten. De vaderen hadden kloeke muren gebouwd tot verdediging hunner stad.

Groote steenbrokken plonsten in de vest en deden het water hoog opspatten. Het fiere Gent moest diep vernederd worden.

De keizer liet de stad gedeeltelijk ontmantelen. Geen verzet meer, open en bloot moest dat leeuwennest liggen, als een gering dorp.

— — — — —
't Was laat in den achternoon.

— Plaats voor den keizer! klonk het.

Een troep soldaten verliet het hof en baande den weg.

— Heil den keizer! klonk het.

Maar het waren geen echte Gentenaren, die riepen, of de kreten waren niet gemeend, slechts geuit uit vrees.

Karel volgde te paard. Nevens hem reed de her-

tog van Alva, die later weer in ons land zou komen.

Karel zag grimmig. Soms sloeg hij de oogen neer. Durfde hij de vernedering zijner geboortestad niet aanschouwen?

Zijn weg voerde voorbij het belfort, en zijn paard trapte op stukjes brons van Roeland, en de asch der keuren.

Alva wees spottend naar den steenen reus en zei iets, doch de keizer lachte niet.

Bij de kerk van St-Baafs, waarin hij gedoopt was geworden, steeg Karel af.

De torenwachter stond gereed bij den toren, hield het deurtje geopend, en Karel en Alva beklommen de steenen wenteltrap. Dikwijls rustte de vorst. De tocht vermoeide hem zeer en lang duurde het dan ook, eer het tweetal boven op den toren stond.

Karel blikte rond. Hij overzag Gent. Hij wilde een plaats bepalen, waar een kasteel verrijzen zou, om Gent in bedwang te houden. Lang sprak hij met zijn veldheer en eindelijk duidde hij een plek aan.

— Gindsch klooster moet verdwijnen en daar zal het kasteel gebouwd worden.

Ook op het stadhuis zetelden des keizers dienaren. Zij schreven betaalbevelen, want het dubbele der schatting moest opgebracht worden. Vaders gaven knarsetandend hun laatste geldstuk.

ken en zouden voor vrouw en kinderen moeten bedelen, want de nijverheid had een gevoeligen knak gekregen en er was geen werk te Gent meer.

Gent moest betalen, en in menig huisgezin kwam ellende. Zoo werd 's keizers vonnis streng uitgevoerd.

— — — — —

Veel jaren waren voorbij gegaan.

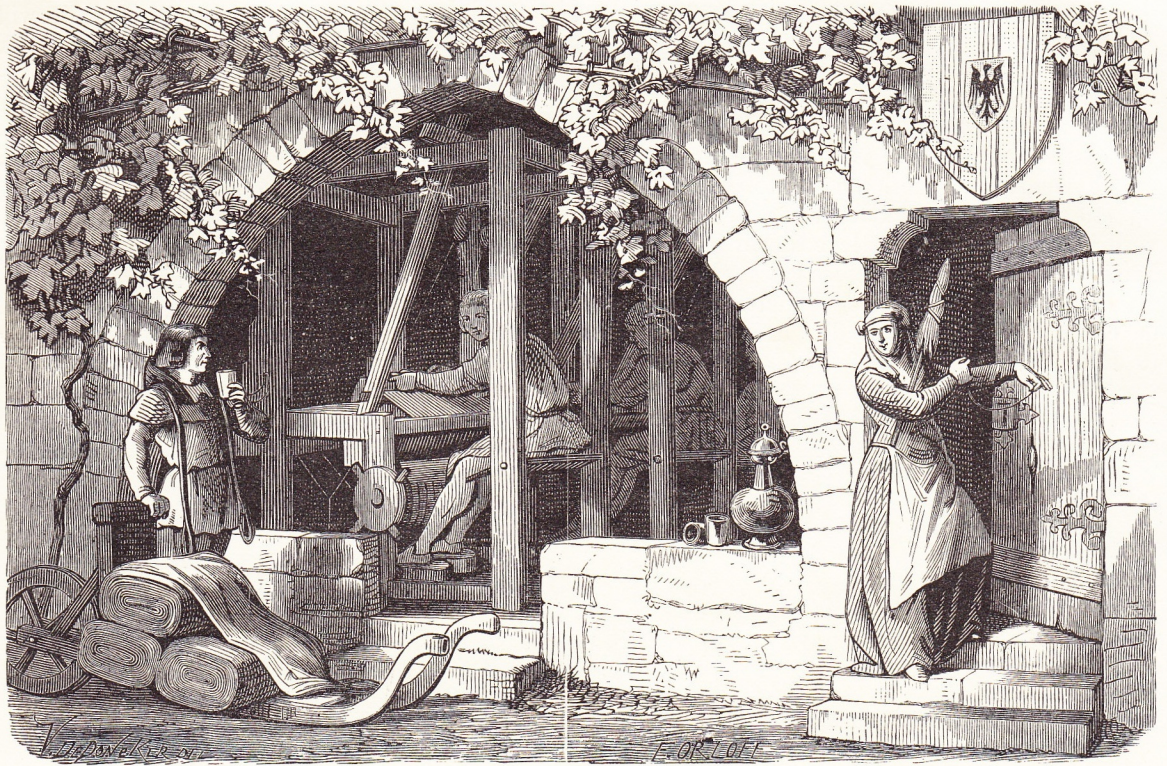
Karel was met Nele getrouwd. Ze hadden lieve kinderen. Ze woonden niet te Gent, maar ver buiten de stad.

Karel was boer geworden. En als hij met zijn volk werkte, zat Nele dikwijls op het veld. Ze was weer gelukkig, al dacht ze nog dikwijls aan haar armen vader.

Maar het bleef geen rustige tijd. Karel V stierf in Spanje. Zijn zoon Filips werd toen koning van Spanje en heer der Nederlanden. En onder zijn regeering werden het vreeselijke jaren voor ons land.

Daarvan vertellen we in het volgend boekje.

E I N D E.

§ 5. BRABANT SEDERT JAN I TOT AAN DE
HERTOGIN JOHANNA.

Terwijl het overwicht van het demokratiek element, de vlaamsche en luiksche steden iederen dag overleverde aan nieuwe omwentelingen, hield het vorstelijk gezag in Brabant beter stand. Bij de oorzaken van duurzaamheid, die wij reeds hebben aangeduid, had zich de gelukkigen invloed van den dag van Woeringen, die het volk aan zijnen hertog gehecht had, gevoegd. Ook zag men daar, niettegenstaande de aangroeiing van den rijkdom en de macht der steden, den troon niet wankelen, en de inwendige worstelingen waren nooit hevig genoeg om op ernstige wijze, het bestaan van het land in gevaar te brengen.

Bij den dood van Jan den Overwinnaar, waren zijne staten, waarvan hij de grenzen had achteruit gezet en de macht vergroot, onder de heerschappij overgegaan van Jan II, zijnen zoon, een jongen prins, wiens karakter eerder kracht dan goede inzichten ontbrak, maar die weinig door de fortuin begunstigd was. De stad Mechelen, waarop zijne voorgangers slechts voorbarige

rechten hadden, was hem in 1300 door Hugo van Chalons, bisschop van Luik, afgestaan geworden. Het was destijds eene bloeiende stad, de mededingster van Antwerpen en wier „galeien in het oosten de rijkdommen van Damas, Caïro, en Alexandrië gingen halen.” De hertog wilde het begunstigen door het toestaan van groote voorrechten; maar in 1303 vermoordden de inwoners een zijner officieren, over wien zij te klagen hadden (de schout), en toen de prins in persoon voor de stad verscheen, vond hij derzelve poorten gesloten. Jan II was verplicht de wapens op te nemen, en de steden van Brabant verleenden hem eene ondersteuning, die hij door nieuwe toegevingen betaalde. Langs land en water ingesloten, gaven de Mechelaren zich eindelijk, na eenen hardnekkigen tegenstand over. Maar in 1308, dwong eene beslissing van den Heiligen Stoel den hertog, de stad aan het bisdom Luik weêr te geven. Hij gelukte niet beter in eene onderneming tegen Holland, die hij in overeenstemming met de zonen van Gwijde van Vlaanderen waagde (1304). Eenige voordeelen die hij in den aanvang van dien krijgstoct behaald had, en hem tot onder de muren van